Disszonáns akkordok

Magasra csaptak az indulat hullámai a szegedi szimfónikusoknál. Tulajdonképpen buta kis affér sértette föl a zenészek önérzetét, ahogyan maguk aposztrofálják, tyúkper az egész. Lángot vetett mégis, mert a történtek mögött régi, máig gyógyulatlan sérelmek szunnyadnak parázson. S hogy az eset terítékre került, társulati ülést szenteltek neki, nem lebecsülendő szemléletváltozás: többen a sajtó nyilvánosságát kérték, rossz ízű pletykák ellen úgymond, ami művészeti berkekben legalább is szokatlan, sajnos.

Mi történt? A filharmónia egri hangversenysorozatán május 10-re hirdették meg a Szegedi Szimfonikus Zenekarnak, a DÉLÉP Zenebarátok Kórusának és szegedi operaénekesek koncertjét, a műsoron két nagyszabású oratórikus művel, *Pergolesi Stabat Materével* és *Puccini* fiatalkori *Messa di Gloriájával*. A hangversenyt annak rendje s módja szerint megtartották, nem is akármilyen színvonalon, mint a május 13-i egri Népújság kritikusa írja: *„a szegedi zenekar pesti sikerei után most ismét növelte Egerben tekintélyét; szeretettel várjuk vissza őket."* Hanem a közvetlen előzmények oly zaklatott körülmények között és stílusban zajlottak, stílszerűen szólva disszonáns akkordokkal, hogy lehet bár, a közönség mit sem észlelt belőle, szó nélkül nem hagyhatják. Az egri székesegyházban tudniillik hűvös volt. Egyesek szerint kutyahideg, úgy 12 Celsius-fok körüli hőmérséklet, s mivel érdekvédelmi paragrafusok szabályozzák, 17 Celsius-fok alatt hangszeresek nem kötelesek játszani, az érzékenyebb idegzetűek zsörtölődni kezdtek, szabódtak, utóbb kilátásba helyezték, esetleg nem lépnek föl, elmaradhat a koncert. Körülbelül ekkorra érkeztek meg gyöngyösi szállásukról a Zenebarátok. Még vasárnap délután utaztak el, többük szabadságot vett ki hétfőre, hiszen amatőr énekesek, nem egynek kedd hajnalban hazatérve mindjárt munkahelyére kellett sietnie — nos ilyen hangulatban indulatosan vették tudomásul, két napot bumliznak, netán a semmiért. Szó szót követett, iroda, vagy tárgyalásra alkalmas szoba híján a templomban, később a templom előtt folytatták a vitát, nemcsak az illetékesek (a filharmónia szegedi kirendeltségének vezetője, karmester, zenekari felügyelő, szakszervezeti titkár, elnök), a filharmónia időközben odaérkező egri képviselőjével, hanem mindahányan, ki közelbe, s szóhoz jutott. Így aztán kevés fantáziával is elképzelhető csetepaté bontakozott ki, amelyben kompromisszumos megoldás született. A helybéliek pokrócokat szereztek az ülésekre, egri leánykákat is felajánlottak, mármint lélekmelegítő itókát (minimális mennyiségben, zenekarnak, kórusnak egyaránt), eltekintettek attól, hogy fázósabb szmokingban lépjenek fel a zenészek; mire a zenekar három — kettő arányban megszavazta a részvételt, s miután az akusztikai próbát elengedte a karmester, úgy is tettek, megadott időre visszatértek, végigjátszották a koncertet becsülettel. A kedélyek mégsem csillapodtak le a hangverseny után. Egyesek állítólag elterjesztették, már Szegeden, hogy a zenekar szabotálta a munkát, ramatyul játszott, kekeckedett, páran mélyebben néztek a pohár fenekére, mint illenék — holott: maguk úgy érzik, áldozatot hoztak. Megmentették a hangversenyt, ahová nyolcszázan váltottak jegyet, s amelynek elmaradása ezért komoly anyagi kárt okozott volna.

Eddig a sztori. Egy koncert szakmai-szervezési gubanca, szigorúan nézvést maradhatna akár az illetékesek magánügye. Ami az indulatokban munkál, túlmutat rajt mégis. Nem először fordul elő ugyanis, hogy a társulat *művészi rangjához méltatlan* helyzetekbe kényszerül. Mostoha viszonyok között szállásolják el, helyiségproblémák miatt csökkentett létszámmal kénytelen játszani, rossz akusztikai vagy világítási feltételekkel — hasonló esetben más, ugyancsak hivatásos zenekarok kerek-perec lemondják a koncertet, mint tette közelmúltban az Állami Hangversenyzenekar Veszprémben, s véleményezték legutóbbi megyei tájprogramjukon a MÁV szimfónikusok. Csokorba kötve a tanulságokat néhány szervezési kérdéshez tényleg nincs mit hozzátenni: állapot (tájelőadások vágyainak és lehetőségeinek diszharmóniája nyitott kapukat dönget, még csak vétkesük sincs), nem beszélve a hivatalos ceremóniák, tárgyalások alkalmainak feltételeiről, melyeknek megteremtése valóban belügy. Hanem ami általános konzekvenciát a kívülálló is levonhat, úgy hiszem, megéri a misét (vagy legalább ezt a sóhajtást). Jó pár zenész sérelmezte: hosszú ideje nem kapja meg a Szegedi Szimfónikus Zenekar azt az erkölcsi és nem egyszer beígért anyagi elismerést, amelyet szakmai teljesítménye, áldozatvállalása, Szegeden és másutt szerzett presztízse okán joggal elvár. Hivatalos formában, ámbátor a város közvéleménye előtt sem (tekintse az olvasó részünkről netán önkritikának).

Arról van szó, hogy a Szegedi Szimfónikus Zenekar, mely 1969. augusztus 1. (jogelődjével persze évtizedek) óta *önálló intézményként* szervült a város művészeti életébe, egyre-másra aratja szakmai és közönségsikereit, köreinkben az országban, külföldön, ellátja az operai és szabadtéri szolgáltatásokat lemezei, rádiófelvételei, megtisztelő felkérései támadtak és adódnak folyamatosan — máig sincs megillető helyén köztudatunkban. Inkább tudomásul veszszük, mert megszoktuk, ha „színvonalasan működnek közre" alkalmakon, melyek nélkülük elképzelhetetlenek — pedig gyakorta erejük, lehetőségeik szélső határain produkálnak (s most ne hivatkozzunk próbatermi, műsoregyeztetési és egyéb súrlódásokra, melyek régóta akutak). Sokan létformájukról sincsenek tisztában. Úgy hiszik, mindenevő színházi zenekar, mely gombnyomásra szállít operát, operettet, szimfóniát. Holott a műfaji ceruzát meghúzták lassan 13 esztendeje, amikor is külön vált a koncertzenére és operajátszásra hivatott szimfónikus társulat az operettet-musicalt játszó színházi együttestől. Maguk ennek a minőségi változásnak — melyhez nélkülözhetetlen volt a fönntartó városi tanács anyagi megajánlása — igyekeznek megfelelni azóta. S ha úgy érzik, nem sikerül akár oly kétes hírre szert tenniük, mint egynémelyszer a színháziaknak, megérthetővé válnak fölgyülemlő indulataik — bárha kisded macerák korbácsolják is azokat.

Nikolényi István

Díjkiosztás a miskolci tv-fesztiválon

A Rónai Sándor Művelődési Központban szerdán este tartott díjkiosztó ünnepséggel *befejeződött a 22. miskolci tv-fesztivál.*

A záróünnepségen *Lakatos Ernő*, a Magyar Távirati Iroda vezérigazgatója, a zsüri elnöke értékelte a fesztiválon bemutatott alkotásokat, és ismertette a zsüri döntését.

Ezután *Nagy Richárd*, a Magyar Televízió elnöke méltatta a fesztivál jelentőségét és köszönte meg a zsüri tevékenységét, Borsod megye és Miskolc város vezetőinek a tv-fesztiválok megrendezéséhez nyújtott támogatását. A televízió elnökének szavai után került sor a díjak átadására.

A SZOT fődíját a *Buffalo Bill öröksége* (alkotók: *Janovics Sándor, Trebitsch Júlia, Kosári Judit, Baló György*);

Miskolc város nagydíját a *Randevú* című portréfilm (alkotók: *Roska Katalin, Antal Imre, Gulyás Buda, Gábor József, Born Ádám*) kapta.

A Magyar Televízió elnökének különdíját *Ráday Mihály* operatőrnek ítélték az *Unokáink sem fogják látni* című sorozatműsor létrehozásáért.

Az operatőri díjat *Szabados Tamás;* a zsüri különdíját a *Teknyőkaparó* című dokumentumfilm (alkotók: *Polner Zoltán, Király Zoltán, Szabó Erzsébet, Farkas Gyula, Rozsnyai Aladár*) érdemelte ki. (MTI)

A lelkisegély telefonszolgálatról

Tapasztalatcsere Szegeden

Tegnap, szerdán a József Attila Tudományegyetem klubjában tartotta konferenciáját a Magyar Pszichiátriai Társaság szociálpszichiátriai szekciója és délkelet-magyarországi tagozata a *hazai lelkisegély telefonszolgálatok működésének eddigi tapasztalatairól* és az ügyeletesek lélektani alkalmasságának kérdéseiről. A tanácskozáson jelen volt *Bányainé dr. Birkás Mária*, a Szeged megyei városi tanácsának elnökhelyettese.

Az egész napos szakmai tanácskozást *dr. Palotás Mária* főorvos, a Szeged megyei városi tanács egészségügyi osztályának helyettes vezetője nyitotta meg. Bevezetőjében elmondta, hogy az emberi kapcsolatteremtés napjainkban világszerte jellemző hiánya szükségszerűen hívta életre a telefon lelkisegély-szolgálatot. Magyarország legnagyobb városaiban — Budapesten, Pécsett, Debrecenben és Szegeden — évek óta sikerrel működik a társtalanság enyhítésének, a pszichés segítségnyújtásnak e formája. A mostani konferencia célja, hogy a szakemberek által itt elmondott gyakorlati tapasztalatok segítséget nyújtsanak egy egységes elméleti rendszer kidolgozásához, valamint egymás munkájának jobb megismeréséhez.

Az 1974 óta működő pécsi telefonszolgálat munkatársai — *dr. Kézdy Balázs* főorvos, *dr. Balikó Mária* szociológus, *dr. Gyenge Eszter* főorvos és *Szabó Rudolf* szigorló orvos — a csoport tagjainak kiképzési módszeréről, a telefon segélynyújtási munkára való kiválasztás legfőbb szempontjairól, az ügyeleti helyzet jellemzőiről és a csoport kialakításának szervezeti feltételeiről számoltak be.

Dr. Buda Béla pszichiáter az alkalmasság legfontosabb szempontjairól és a telefonbeszélgetések sikerességének folyamatát meghatározó tényezőkről beszélt.

A 16 hónapos múlttal rendelkező szegedi telefonszolgálati csoport eddigi munkájának tapasztalatait *dr. Ónody Sarolta* főorvos ismertette. Beszélt az ügyeletben résztvevők állandó szakmai továbbképzésének és önismeret-fejlesztésének módszereiről.

Délután *dr. Goldschmidt Dénes*nek, a Pest-hidegkúti Pszichiátriai Intézet főorvosának vezetésével a szakemberek vitát rendeztek, melynek témája a magyarországi telefonos szolgálatok egységes elméleti elvének kidolgozása volt.

Végezetül *dr. Szilárd János* egyetemi tanár, a szegedi idegklinika igazgatója értékelte az előadásokat és a vitán elhangzottakat.

Először a nyilvánosság előtt

Bemutatkoznak a megyei nevelőotthonok

Miről álmodnak távol a családi tűzhely melegétől az anyai szeretetet talán percig sem élvező gyermekek, a kicsik, az óvodás korúak, a nagyobbak, a már iskolások és a felnőttkor kapuján bátortalan kopogtató tizenévesek a nevelőotthonokban? Mire pezsdül fantáziájuk? Milyen motívumokat hímeznek a közös hálóterem falvédőjére, az ideiglenesen enyém ágy díszpárnájára? Milyen rajzok, festmények születnek kezük nyomán, ha jókedvükben, bánatukban ceruzát, ecsetet ragadnak? Milyen az oly sokáig hordott uniformistól eltérő legszebbnek képzelt ruha és milyennek látja az emléknyomokból, vágyakból megalkotott, édesanya mosolyát az állami gondozott?

Egy helyen, az újszegedi November 7. Művelődési Központ alkalmi kiállítótermében keresendő a sok-sok kérdésre válasz. Értő fülnek és megértő szemnek önmaguktól válaszolnak a paravánokra rögzített, olykor a tehetség szembetűnő jeleit felvillantó alkotások. *Hosszú évek óta első ízben léptek a Csongrád megyei nevelőotthonok lakói a nyilvánosság elé.* A kiállított munkák képet adnak az otthonokban folyó vizuális nevelésről, alkotóik — köztük a pompás őszi tájat festő *Lázár Zoltán*, a szomorú tekintetű serdülőlányt (talán önmagát?) rajzoló *Kovács Rózsa*, a butikokból ismerős pulóvert kötő *Hadvina Magdolna* — közel 900 gyermeket képviselnek. Nagy érdeklődés mellett, a gyermekek rövidke műsoros bemutatkozása után nyitotta meg tegnap, csütörtökön délután a kiállítást *Dobai Péter*, megyei rajzszakfelügyelő.

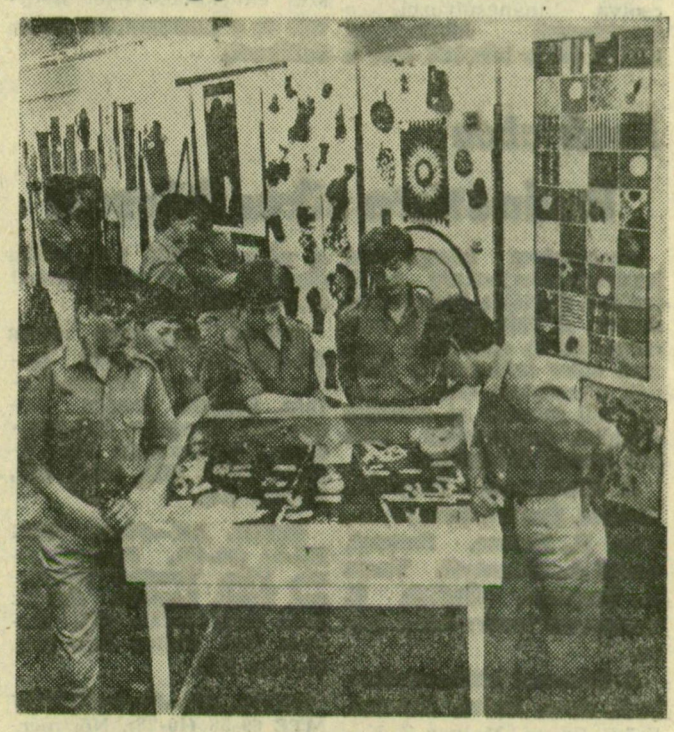

Kíváncsian nézik egymás munkáit a gyerekek — képünkön: a szegedi Rigó utcai nevelőotthon felső tagozatos lakói —, a kiállítás jó alkalmat teremt a tapasztalatcserére. A szombat este záró bemutató a pedagógusok, nevelők érdeklődésére is számot tarthat, hisz sok okos ötletet vonultat fel a gyermekek szabad idejének tartalmas kitöltésére, a kézügyesség, a vizuális készségek fejlesztésére

De nemcsak rajzaikkal, kézimunkáikkal, agyagból gyúrt figuráikkal vallanak magukról a gyermekek, *szombaton délelőtt 10 órától egész napos kulturális programmal állnak a közönség elé.* Táncolnak, énekelnek, muzsikálnak — a szegedi Rigó utcai felsőtagozatos nevelőotthon zenekara országszerte babérokat aratott — az otthonok életéből merített vidám jelenetekkel szórakoztatják az érdeklődőket. Akik feltehetően szép számmal lesznek, hisz a rendezvényre számos üzem, vállalat szocialista brigádja, sok-sok patronáló szülő kapott meghívót.

Meglehet lámpalázzal birkózva szerepelnek majd a gyerekek, nem szokták a nyilvánosságot. Szurkolunk nekik!

L. Zs.

Megsebzett csend

új film

Színes szovjet film. Fényképezte: A. Aroljanasz. Zene: J. Zsajasz. Rendezte: A. Kundjalisz. Főbb szereplők: Vitautasz Tomkusz, Petyerisz Gaudinys.

Igencsak ismeretlen történelmi periódus bemutatására vállalkozó film: a második világháború után, a korábban már a Szovjetunióhoz csatolt Litvánia területén szakadár nacionalista csoportok folytatnak gerillaharcot az államhatalom ellen, s miként az már efféle történelmi helyzetben lenni szokott — emberi drámák rejlenek az adott szituációban.

Algimantasz Kundjalisz alkotása két fivér tragikus sorsával próbálja érzékeltetni a történelem szorításába sodródottak végzetét: egyikük félreértésből öli meg valójában a jó oldalon harcoló testvérét, míg őt a már reménytelen helyzetben levő „rossz oldal" képviselői gyilkolják meg. Az alaphelyzet valóban alkalmas is lenne egy érdekes történelmi tabló felvázolására — minimum egy hatásos, bár nem túl eredeti, mondjuk *Gáll István A ménesgazda* című művének tematikáját idéző tragédia ábrázolására. Sőt, megfelelő lélektani és morális többlettel még az Amerika hangját hallgató csoportok motivációinak érzékeltetésére is. Ez utóbbira látni is némi halovány kísérletet, de e „ziccerek" érvényesülésére az jellemző, ami magára a műre: az elnagyolt, a melodráma és a didaktikus kifejezésmód által „beszűkült", vontatott cselekményszövés és a lélektani megközelítés felszínessége. Fura módon kezdetben még dramaturgiai homály is borítja a *Megsebzett csendet:* nehezen derül ki, melyik figura kicsoda és mit is akar valójában. Később, amikor a ritmus gyorsulna, az alkotók már nem képesek felszámolni a mű eredendő hiányosságait.

D. L.

Díszdoktorokat avattak az Eötvös Loránd Tudományegyetemen

Ünnepi közgyűlést tartott szerdán az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanácsa. A közgyűlésen kiemelkedő munkásságuk elismeréseként *Feliciano Benvenuti* professzort, a velencei Ca, Foscari egyetem rektorát az állam- és jogtudományok, *Ligeti Lajos* akadémikust, nyugalmazott professzort pedig a bölcsészettudományok díszdoktorává avatták. Az ünnepségen az ELTE dékánjai ismertették, méltatták a két tudós eddigi életútját.

Feliciano Benvenuti tudományos eredményeivel nemzetközi tekintélyt szerzett közjogász, az olasz közélet egyik jeles személyisége. Kezdeményezésére jött létre a velencei egyetem és az ELTE közötti gyümölcsöző együttműködés.

Ligeti Lajos 1936 óta akadémikus. Tudományos munkássága a magyar nyelv és nép történetének kutatásához közvetlenül kapcsolódó keleti tanulmányoktól az egyetemes érdekű orientalista területek műveléséig terjed.

A két professzornak *Eörsi Gyula*, az ELTE rektora adta át a díszdoktori oklevelet. (MTI)